

URBAN VITALITY

OVER MANTELZORGERS IN DE REGIO AMSTERDAM

De Hogeschool van Amsterdam voert, in nauwe samenwerking met een aantal stedelijke partners, het project 'Informeel zorg en diversiteit' uit. In de zomer van 2013 werkten 579 mantelzorgers aan het onderzoek mee door een enquête in te vullen. In de enquête zijn vragen gesteld over de ervaringen met het verlenen van mantelzorg, ondersteuningsbehoeften en de samenwerking met professionele hulpverleners. Om meer te kunnen zeggen over de mogelijke verschillen tussen de diverse mantelzorgers is ook gevraagd naar leeftijd, geslacht en andere kenmerken van de respondenten.

WIE ZIJN DE MANTELZORGERS?

Van de mantelzorgers die meewerkten aan het onderzoek is 27% man en 73% vrouw. De meeste respondenten zijn tussen 55 en 74 jaar oud. 21% van de respondenten is van niet Nederlandse afkomst. Het merendeel van de respondenten is hoog opgeleid (HBO of WO). 39% van de respondenten had het afgelopen jaar een betaalde baan en verrichtte de mantelzorg dus naast het werk. Gemiddeld zetten de mantelzorgers zich 28 uur per week in voor hun naaste. Daar dient bij vermeld te worden dat enkele mantelzorgers hebben aangegeven dat zij 24 uur per dag zorg verlenen. Zo'n 30% van de respondenten zet zich meer dan 20 uur per week in.

Voor de meeste van deze mantelzorgers geldt dat zij zich voor hun naaste inzetten 'uit liefde en genegenheid voor de medemens'. Andere belangrijke motieven zijn 'het (niet meer dan) mijn plicht vinden' en 'het vanzelfsprekend vinden om te doen'. Daarnaast lijkt het sterk mee te spelen dat de mantelzorger altijd een goede relatie heeft gehad

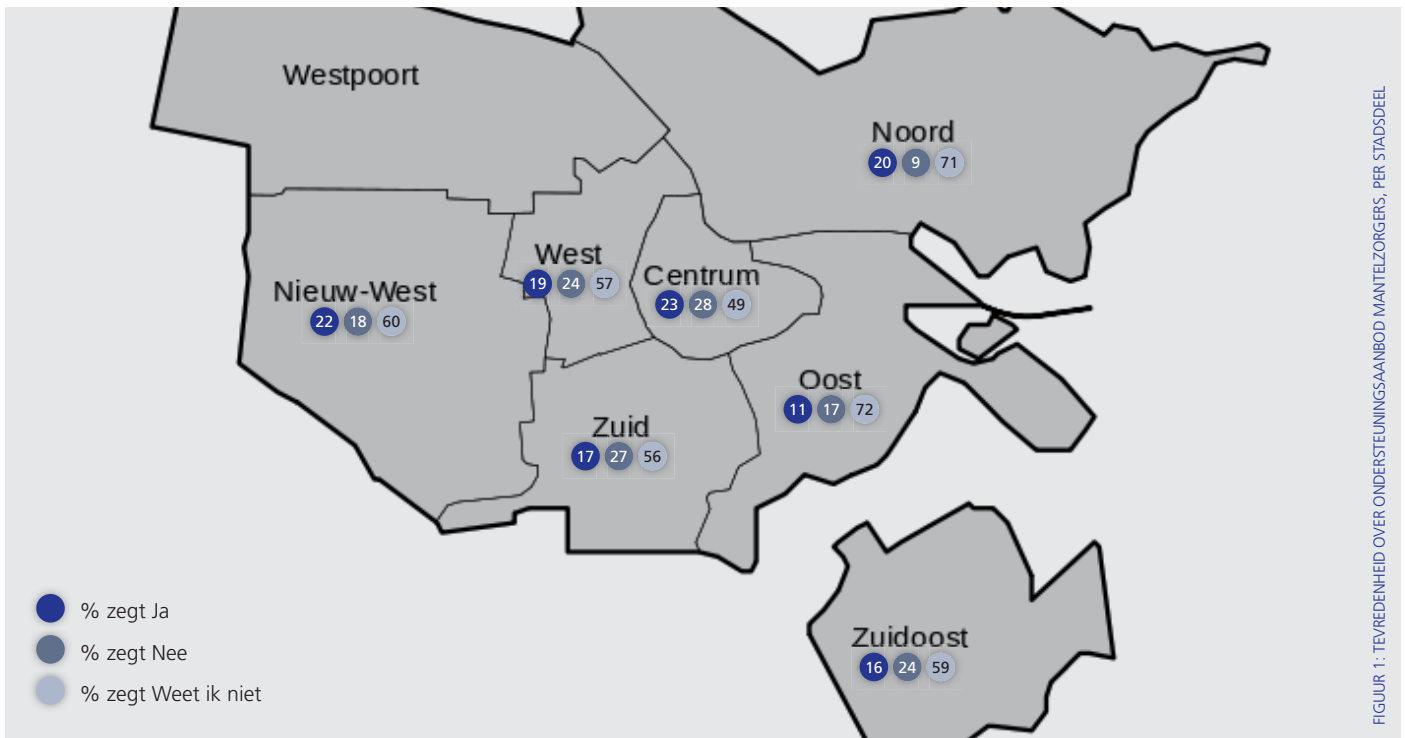
met de zorgbehoevende, waardoor de mantelzorger het er voor over heeft. De motieven 'ik doe het uit liefde en genegenheid' en 'ik vind het vanzelfsprekend om te doen' worden het vaakst genoemd als het belangrijkste motief om mantelzorg te geven.

ZEER ZWAAR OF ZELFS OVERBELAST

Maar een klein deel van de respondenten voelt zich niet of nauwelijks belast door hun inzet als mantelzorger (20%). 41% van de respondenten voelt zich enigszins belast, 26% voelt zich tamelijk zwaar belast. Daarnaast voelt een groep mantelzorgers zich zeer zwaar of zelfs overbelast (14%). Mantelzorgers die zorgen voor iemand met Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH) voelen zich veel vaker zeer zwaar of zelfs overbelast dan andere mantelzorgers (28%). Dit geldt, in iets mindere mate, ook voor mensen die zorgen voor iemand met een verstandelijke beperking (17%) en mensen die zorgen voor iemand met psychiatrische problematiek (15%).

Veel mantelzorgers geven aan dat zij niet weten of zij het huidige ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers voldoende vinden (58%). Dit zou er op kunnen duiden dat zij niet op de hoogte zijn van de inhoud van het ondersteuningsaanbod. Slechts 21% van de respondenten geeft aan het huidige ondersteuningsaanbod wel voldoende te vinden. In bepaalde stadsdelen van Amsterdam zijn de respondenten positiever over het ondersteuningsaanbod dan in andere stadsdelen. Zie figuur 1.

In de enquête konden de respondenten aangeven aan welke vormen van ondersteuning zij in meer of mindere mate behoefte hebben (bijvoorbeeld aan informatie en advies, praktische ondersteuning,

FIGUUR 1: TEVRENHED OVER ONDERSTEUNINGSANBOD MANTELZORGERS, PER STADSDEEL

trainingen of voorlichtingsbijeenkomsten en emotionele ondersteuning). Wanneer wordt gekeken naar de behoefte aan informatie en advies, wordt duidelijk dat verschillende groepen mantelzorgers andere behoeften hebben. Zie tabel 2.

TABEL 2: VEEL OF HEEL VEEL BEHOEFTE AAN INFORMATIE EN ADVIES OVER:

	Hoe om te gaan met gevolgen van de ziekte of beperking	Hoe zorg te delen met sociale netwerk	Regelingen voor werkende mantelzorgers
Alle mantelzorgers	50%	33%	46%
Mantelzorgers die zorgen voor iemand met NAH	64%	52%	49%
Mantelzorgers die zorgen voor iemand met een verstandelijke beperking	50%	44%	55%
Mantelzorgers die zorgen voor iemand met psychiatrische problematiek	55%	32%	51%

Mensen die zorgen voor iemand met NAH hebben bijvoorbeeld vaker dan andere mantelzorgers (heel) veel behoefte aan informatie en advies over 'hoe om te gaan met de gevolgen van de ziekte'. Mantelzorgers die zorgen voor iemand met psychiatrische problematiek hebben iets minder vaak dan andere mantelzorgers (heel) veel behoefte aan informatie over hoe zij de zorg kunnen delen met hun sociale netwerk. Mantelzorgers die zorgen voor iemand met NAH of een verstandelijke beperking hebben die behoefte juist vaker.

Mantelzorgers die zorgen voor iemand met NAH geven vaker dan anderen aan dat hun sociale netwerk kleiner is geworden sinds de mantelzorgsituatie is ontstaan.

Met name de mantelzorgers die zorgen voor iemand met psychiatrische problematiek vinden dat professionele instanties meer aandacht moeten hebben voor de emoties van de mantelzorger (62%). Zie tabel 3.

TABEL 3: EENS MET DE STELLING (OVER EMOTIONELE STEUN):

	Professionele instanties moeten meer aandacht hebben voor mijn emoties	Mijn sociale netwerk is kleiner geworden sinds de mantelzorg	Ik weet waar ik emotionele steun kan vinden
Alle mantelzorgers	40%	42%	60%
Mantelzorgers die zorgen voor iemand met NAH	46%	61%	56%
Mantelzorgers die zorgen voor iemand met een verstandelijke beperking	44%	44%	55%
Mantelzorgers die zorgen voor iemand met psychiatrische problematiek	62%	44%	63%

ERVARINGEN MET PROFESSIONELE ZORG

In de enquête zijn een aantal vragen opgenomen over de ervaringen die mantelzorgers hebben met de professionele hulpverlening. Een aantal stellingen gaat over de samenwerking tussen de mantelzorger en professionals.

De respondenten zijn niet altijd tevreden over de professionele hulpverleners waar zij mee te maken krijgen. Zo is 22% van de respondenten het oneens met de stelling 'De professionele zorg werkt goed met mij samen, zij betrekken me inhoudelijk bij de zorg als medezorggever'. Ook zijn niet alle respondenten het eens met de stelling 'De professionele zorg ondersteunt mij als dat nodig is' (25% oneens).

VERDER VERLOOP VAN HET ONDERZOEKSPROJECT

Het project 'Informele zorg en diversiteit' is onderdeel van het speerpuntprogramma Urban Vitality van de Hogeschool van Amsterdam. De gegevens uit de enquête zullen worden gebruikt om diverse vervolgonderzoeken uit te voeren. Onderzoekresultaten zullen via factsheets en onderzoeksrapporten worden gepubliceerd. Alle updates zijn te vinden op www.hva.nl/communitycare.

CONTACT

Neem voor meer informatie contact op met Yvette Wittenberg, y.wittenberg@hva.nl.

Lectoraat Community Care

Kenniscentrum Maatschappij en Recht | www.hva.nl/communitycare | Volg ons op [@CommunityCareNL](https://twitter.com/CommunityCareNL) | Hogeschool van Amsterdam, 2014